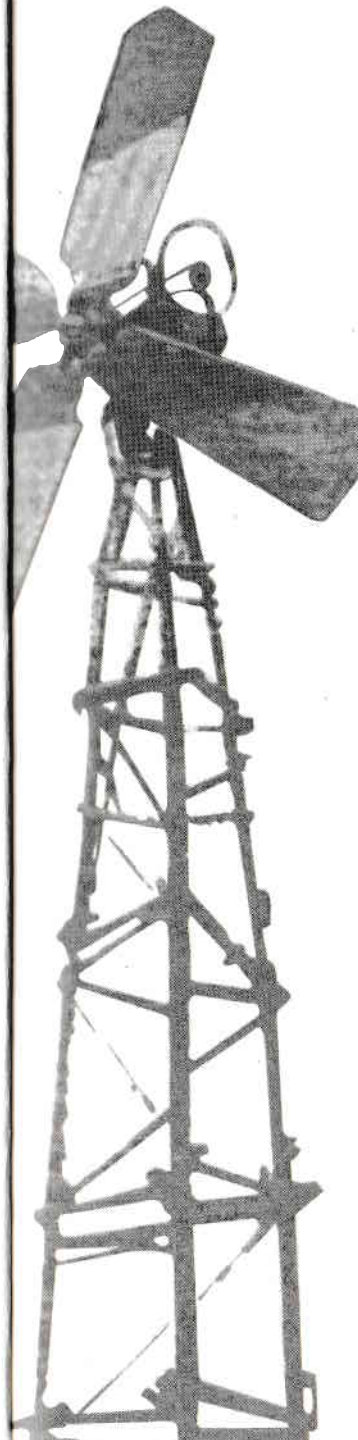

LIBRIS

We know

Coordonator CorinTeens:

SHAUKI AL-GAREEB

**WILLIAM KAMKWAMBA
și BRYAN MEALER**

**BĂIATUL
CARE
A ÎMBLÂNZIT
VÂNTUL**

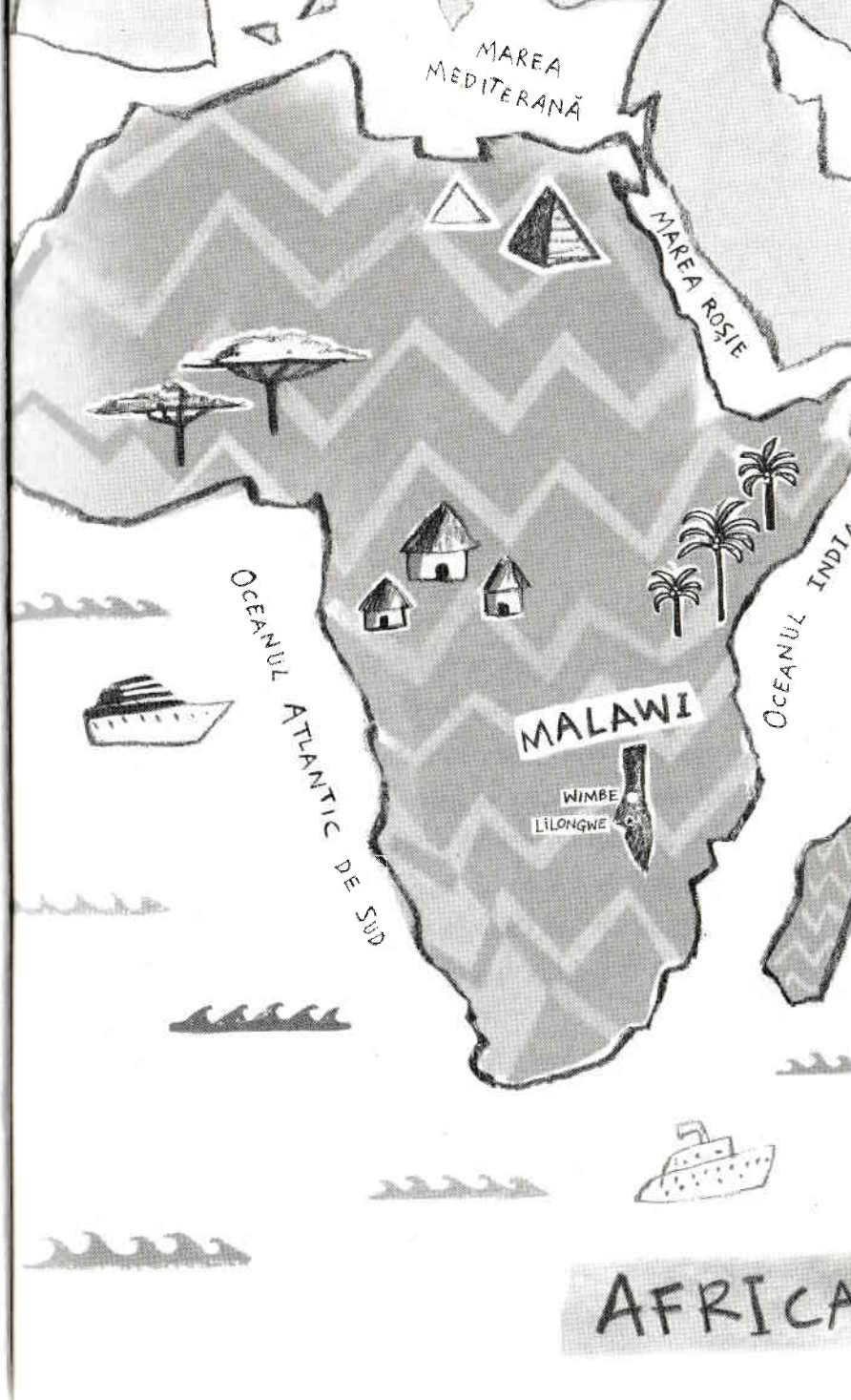
Ilustrații de
ANNA HYMAS

Traducere din limba engleză de
IORDANA FERENȚ și ȘTEFAN FERENȚ

CORINTEENS

LBRIS

We know
books

PROLOG

MAȘINĂRIA ERA GATA. DUPĂ NENUMĂRATE LUNI DE PREGĂTIRE, lucrarea era în sfârșit încheiată: motorul și palele erau prinse în șuruburi și strânse bine, lanțul era întins și uns cu vaselină, iar turnul stătea stabil pe picioare. Mușchii de pe spate și de pe brațe îmi deveniseră la fel de tari ca fructele verzi de la atâta tras și ridicat. Și, cu toate că noaptea trecută abia dacă dormisem, niciodată nu mă simțisem atât de treaz. Invenția era finalizată și arăta exact așa cum o văzusem în vise.

Vestea despre isprava mea se răspândise în lung și-n lat, așa încât în scurt timp lumea a început să sosească. Negustorii din piață o urmăriseră de la distanță ridicându-se și își închiseră magazinele, în timp ce șoferii de camioane își lăsară vehiculele în drum. Traversaseră valea spre casa mea și în clipa asta stăteau grămadă la baza

mașinăriei și priveau în sus, minunându-se. Le-am recunoscut fețele. Erau exact aceiași oameni care glumiseră pe socoteala mea încă de la început și continuau să vorbească în șoaptă, ba chiar să și râdă.

N-au decât, mi-am zis. Era timpul!

M-am ridicat pe prima treaptă a turnului și am început să urc. Lemnul moale a scârțâit sub greutatea mea când am ajuns în vârf, găsindu-mă la aceeași altitudine cu creația mea. Oasele sale de oțel erau sudate și îndoite, iar brațele de plastic erau înnegrite de foc.

I-am admirat celelalte piese: șaibele cu capac, părțile de tractor ruginite, plus cadrul vechi de bicicletă. Fiecare își prezenta propria poveste despre cum fusese descoperită. Fiecare bucată fusese rătăcită și apoi găsită într-un moment de teamă, foame și suferință. În clipa asta, împreună, renășteam cu toții.

Țineam strâns într-o mână un fasung ce susținea un bec micuț. L-am conectat la două fire de sârmă ce atârnav din mașinărie și apoi am pregătit pasul final. Dedesubt, mulțimea cotcodăcea precum găinile.

— Liniște, oameni buni! a rostit cineva. Să vedem cât de nebun e cu adevărat băiatul ăsta!

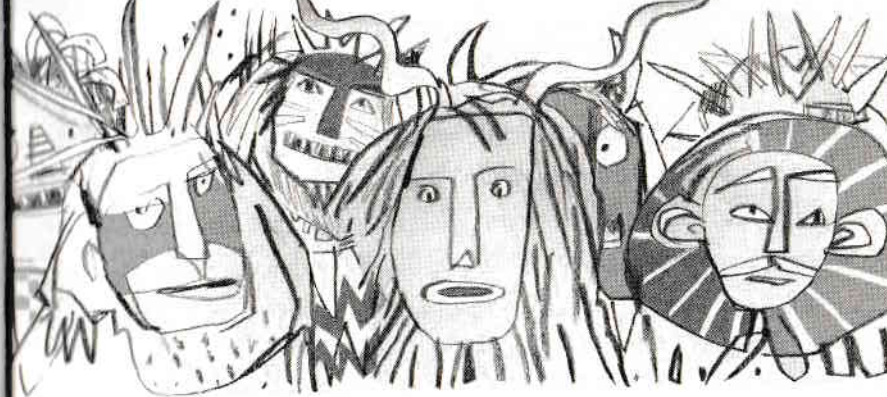
Tocmai atunci o rafală puternică de vânt a șuierat printre trepte și m-a împins spre turn. M-am întins, am deblocat roata mașinăriei și am văzut cum începe să se rotească. Încet la început, apoi din ce în ce mai repede, până când întregul turn a început să se legene încolo și-ncoace. Genunchii mi s-au înmuiat, dar m-am ținut tare.

Am implorat în tăcere: *Nu mă dezamăgi!*

Apoi am apucat strâns fasungul și firele, și am așteptat miracolul electricității. În cele din urmă, s-a întâmplat, un licăr mititel în palma mea, urmat de o strălucire nemaipomenită. Mulțimea a rămas cu gura căscată, iar copiii și-au făcut loc, înghesuindu-se ca să vadă mai bine.

— E adevărat! a spus cineva.

— Da! a rostit altul. Băiatul a făcut-o! A produs vânt electric!

CAPITOLUL UNU

CÂND MAGIA STĂPÂNEA LUMEA

MĂ NUMESC WILLIAM KAMKWAMBA ȘI, CA SĂ ÎNȚELEGEȚI povestea pe care sunt gata să v-o spun, trebuie să înțelegeți mai întâi țara care m-a crescut. Malawi este o națiune micuță în Africa de Sud-Est. Pe hartă apare ca un vierme plat care își croiește drum, făcând săpături prin Zambia, Mozambic și Tanzania, căutându-și un locușor. Malawi este adeseori numită „Inima caldă a Africii”, ceea ce nu spune nimic despre poziția ei, dar totul despre oamenii care o numesc acasă. Familia Kamkwamba este originară din centrul țării, din micuțul sat Masitala, aflat la periferia orașului Wimbe.

S-ar putea să vă întrebați cum arată un sat african. Ei bine, al nostru cuprinde aproximativ zece case, toate construite din chirpici și văruițe în alb. În cea mai mare parte a vieții mele, acoperișurile noastre au fost făcute din plante

ierboase lungi culese de lângă mlaștini, sau *dambos*¹, cum li se spune în chichewa, adică în limba noastră. Plantele ierboase mențineau răcoarea în lunile fierbinți, dar în timpul nopților reci de iarnă gerul ni se furișea în oase, așa că dormeam sub o grămadă suplimentară de pături.

Toate casele din Masitala îi aparțin familiei mele extinse, formate din mătuși, unchi și veri. În casa noastră trăiam eu, mama, tata și cele șase surori ale mele, laolaltă cu câteva capre, câteva bibilici și niște pui.

Când oamenii aud că sunt singurul băiat între șase fete, spun adeseori „*Ei, bambo*” – ceea ce s-ar traduce printr-un fel de „Of, omule” sau „Ne pare foarte rău pentru tine!” Și cam așa este. Dezavantajul când ai doar surori este că de multe ori ajungeam să fiu hărțuit la școală de vreme ce nu aveam frați mai mari care să mă protejeze. În plus, surorile îmi făceau mereu dezordine în lucruri – mai ales printre unelte și invenții –, amestecându-se în viața mea personală.

Ori de câte ori îmi întrebam părinții „La urma urmelor, de ce avem noi atât de multe fete?”, primeam mereu același răspuns: „Pentru că magazinul de bebeluși a rămas fără băieți.” Dar așa cum veți vedea în această poveste, surorile mele sunt, de fapt, foarte pricepute. Iar atunci când trăiești la o fermă, ai nevoie de tot ajutorul pe care îl poți primi.

Familia mea cultiva porumb dulce, ceea ce este un alt fel de a numi porumbul alb. În limba noastră, îl numim cu

¹ „Vale”, „luncă”, „mlaștină”, în lb. chichewa, în orig. (n. tr.).

afecțiune *chimanga*. Și ca să cultivi *chimanga* ai nevoie de toată lumea capabilă de muncă. În fiecare sezon de plantare, eu și surorile mele ne trezeam înainte de revărsatul zorilor ca să prășim buruienile și să ne săpăm rândurile ordonate, pentru ca mai apoi să introducem cu grijă semințele în pământul moale. Când venea vremea recoltării, aveam din nou treabă.

Majoritatea familiilor din Malawi se ocupă cu agricultura. Noi ne trăim întreaga existență la țară, departe de orașe, îngrijindu-ne propriile câmpuri și ocupându-ne cu creșterea animalelor. În locul unde trăim nu există computere sau jocuri video, sunt foarte puține televizoare, iar cea mai mare parte din viață nu am avut electricitate – doar lămpi cu petrol care scoteau mult fum și ne acopereau plămânii cu funingine.

Fermierii de aici au fost mereu săraci și foarte puțini își pot permite să urmeze o formă de învățământ. Este foarte dificil să consulți un doctor, de vreme ce majoritatea dintre noi nu avem mașini. Din clipa când ne naștem, ni se oferă o viață cu puține opțiuni. Din cauza acestei sărăcii și a lipsei de cunoștințe, oamenii din Malawi au căutat ajutor oriunde a fost posibil.

Mulți dintre noi s-au îndreptat spre magie – și astfel începe povestea mea.

Vedeți voi, înainte de a descoperi miracolele științei, credeam că magia stăpânește lumea. Nu magia magicienilor, care presupune iepuri scoși din pălării sau doamne tăiate în două cu fierăstrăul, adică genul de lucruri pe care

le vedeți la televizor. Era un fel invizibil de magie, una care ne înconjură ca aerul pe care îl respirăm.

În Malawi, magia apărea în multe forme – cea mai obișnuită fiind vindecătorul-vrăjitor, pe care noi îl numim *sing'anga*. Vrăjitorii erau oameni misterioși. Unii apăreau în public, de obicei la piață, în zilele de duminică, stând pe pături presărate cu oase, condimente și prafuri despre care pretindeau că vindecă totul, de la mătreață la cancer. Oamenii săraci străbăteau mulți kilometri să-i viziteze pe acești bărbați, de vreme ce nu aveau bani pentru doctorii adevărați, iar alegerea aceasta ducea la probleme, mai ales dacă unii erau cu adevărat bolnavi.

De pildă, să luăm diareea. Aceasta este o afecțiune obișnuită la țară și este generată de consumul apei murdare, iar dacă rămâne netratată, poate duce la deshidratare. În fiecare an, foarte mulți copii își pierd viața din cauza unei suferințe care cu ușurință și-ar găsi vindecarea cu un regim de fluide și antibiotice simple. Dar fără bani sau încredere în medicina modernă, săteanul merge la noroc cu diagnosticul aproximativ al lui *sing'anga*:

— A, știi ce este în neregulă, spune vrăjitorul. Ai un melc.

— Un melc?

— Sunt aproape sigur. Trebuie să-l înlăturăm imediat!

Vrăjitorul își bagă mână în sacul lui cu rădăcini, prafuri și oase și scoate un bec.

— Ridică-ți cămașa! spune apoi.

Fără să conecteze becul la ceva, îl mișcă încet peste burta persoanei, ca și cum ar lumina ceva ce numai el poate depista.

— Iată-l! Poți să vezi melcul mișcându-se?

— A, da, cred că da! Da, uite-l!

Vrăjitorul revine la sacul său pentru a scoate poțiunea magică cu care stropește pântecul.

— Ceva mai bine? întreabă apoi.

— Da, cred că melcul a dispărut! Nu-l mai simt mișcându-se.

— Bine! Te costă 3 000 de kwacha¹.

Pentru câțiva bănuți în plus, *sing'anga* poate arunca blesteme asupra dușmanilor tăi – să trimită inundații pe ogoarele lor, hiene la cotețul păsărilor sau teroare și nenorocire în casele lor. Asta mi s-a întâmplat și mie când aveam șase ani – sau cel puțin asta am crezut că s-a petrecut.

Mă jucam în fața casei când un grup de băieți a trecut pe lângă mine ducând un sac uriaș. Lucrau pentru un fermier din apropiere, unde aveau grijă de vite. În dimineața aceea, în timp ce mânau cireada de la o pășune la alta, au descoperit un sac pe drum. Când s-au uitat în interior, au văzut că era plin cu gumă de mestecat. Vă puteți imagina o asemenea comoară? Nici nu pot să vă spun cât de mult îmi plăcea guma de mestecat!

¹ Unitate monetară folosită în Malawi din 1971, când a înlocuit lira Malawi, subdivizată în 100 tambala (n. tr.).

Când au trecut, unul dintre ei m-a zărit jucându-mă într-o băltoacă.

— N-ar trebui să-i dăm și acestui băiat? a întrebat el.

Nu m-am mișcat și nici nu am scos vreo vorbă. Un pic de noroi mi s-a scurs din păr.

— *Ei*, de ce nu? a răspuns prietenul său. Pare cam amărât.

Băiatul a băgat mâna în sac și a scos mai multe gume sub formă de bilă – câte una pentru fiecare culoare a curcubeului – și le-a lăsat să-mi cadă în mâini. Înainte să dispară băieții, le și băgasem pe toate în gură. Sucurile dulci mi s-au scurs pe bărbie și mi-au pătat cămașa.

Habar nu aveam, dar guma de mestecat îi aparținea unui negustor local care s-a oprit lângă casa noastră a doua zi. Acesta i-a povestit tatălui meu cum sacul îi căzuse de pe bicicletă în timp ce pleca de la piață. Până să se întoarcă să îl caute, sacul dispăruse. Oamenii din satul alăturat îi povestiseră despre gloata de băieți. În consecință, acum dorea răzbunare.

— Am mers să-l consult pe *sing'anga*, i-a spus omul tatălui meu. Și oricine a mâncat acea gumă va regreta.

Brusc, m-a cuprins frica. Auzisem ce îi poate face *sing'anga* unei persoane. Pe lângă faptul că aduceau moarte și boli, vrăjitorii controlau mulțimi de vrăjitoare care puteau să mă răpească în timpul nopții și să mă transforme într-un vierme! Ba chiar auzisem că transformă copiii în stană de piatră, lăsându-i să sufere o eternitate în tăcere.

Deja simțeam cum *sing'anga* mă urmărea, plănuiind să-mi facă rău. Cu inima bătându-mi nebunește, am alergat spre

pădurea din spatele casei, hotărât să scap, dar în zadar. Simțeam căldura ciudată a ochiului său de vrăjitor strălucind printre arbori. Mă poseda. Din clipă-n clipă, urma să apar din pădure în chip de gândac sau șoarece tremurând din toate încheieturile ce avea să fie mâncat de ulii. Știind că timpul îmi era foarte scurt, m-am grăbit spre casă, unde tata curăța o grămadă de porumb, și m-am prăbușit în poala lui.

— Eu am fost! am strigat în timp ce lacrimile îmi șiroiau pe obraji. Am mâncat guma furată. *Papa*, nu vreau să mor! Te rog, nu-i lăsa să mă ia!

Tata m-a privit preț de câteva clipe și a clătinat din cap.

— *Ei*, tu ai fost? m-a întrebat și apoi a schițat un zâmbet.

Nu înțelegea că dădusem de belea?

— Bine, a adăugat, și genunchii i-au pocnit când s-a ridicat de pe scaun, căci tata era un bărbat masiv. Nu te agita, William! Îl voi găsi pe negustor și îi voi explica. Sunt sigur că putem rezolva problema.

În după-amiaza aceea, tata a mers opt kilometri până la casa negustorului și i-a povestit ce se întâmplase. Și, chiar dacă eu mâncasem doar câteva gume, i-a plătit omului întreaga valoare a sacului, ceea ce însemna aproape toți banii de care dispuneam. În seara aceea, după cină, pentru că îmi fusese salvată viața, l-am întrebat pe tata dacă el chiar crezuse cu adevărat că dădusem de belea. Atunci a devenit foarte serios.

— Ah, da, am acționat la momentul potrivit! a răspuns el și apoi s-a apucat să râdă atât de tare, că scaunul lui a început să scârțâie. *William, cine știe ce ți se pregătea?*

Teama mea de vrăjitori și magie se agrava doar când bunicul spunea povești. Dacă l-ați vedea pe bunicul meu, ați putea crede că el însuși era un fel de vrăjitor. Era atât de bătrân, încât nu-și putea aminti anul în care se născuse. Mâinile și picioarele îi erau atât de crăpate și de zbârcite, că parcă ar fi fost cioplite din piatră. Ce să vă mai spun de hainele lui! Bunicul insista să poarte aceeași haină jerpelită și aceiași pantaloni în fiecare zi. Ori de câte ori apărea din pădure pufăind din trabucul răsucit cu mâna, credeai că unuia dintre arbori i-ar fi crescut picioare și ar fi început să meargă.

Bunicul a fost cel care mi-a spus cea mai grozavă poveste despre magie pe care o auzisem în viața mea. Cu mult timp în urmă, înainte ca porumbul uriaș și fermele de tutun să avanseze și să radă toate marile noastre păduri, pe vremea când puteai pierde urma soarelui în desișul arborilor, pământul era plin de antilope, zebre și gnu, precum și de lei, hipopotami și leoparzi. Bunicul era un vânător renumit, atât de bun la mânărea arcului cu săgeți, încât devenise datoria lui să protejeze satul și să facă rost de carne.

Într-o zi, în timp ce se afla la vânătoare, a dat peste un bărbat care fusese ucis de un șarpe veninos. A alertat cel mai apropiat sat, și, curând, locuitorii au revenit cu vindecătorul lor vrăjitor.

Sing'anga s-a uitat la mort, apoi și-a băgat mâna în geantă și a aruncat câteva medicamente spre copaci. Câteva secunde mai târziu, pământul a început să se miște în timp ce

sute de șerpi se târau din întuneric și se adunau în jurul cadavrului, hipnotizați de vrajă. Apoi vrăjitorul s-a așezat pe pieptul celui răposat și a băut o cană de potiuone ce părea să se reverse prin picioarele sale și să pătrundă în trupul lipsit de viață. Pe urmă, spre uimirea bunicului, degetele mortului au început să se miște, iar acesta s-a ridicat în capul oaselor. Împreună, el și vrăjitorul au cercetat colții cu venin ai fiecărui șarpe, căutându-l pe cel care îl mușcase.

„Crede-mă!” mi-a zis bunicul. „Am văzut toate acestea cu ochii mei.”

Fără îndoială că am crezut povestea, împreună cu toate celelalte povești despre vrăjitoare și situații stranii. Ori de câte ori mergeam singur pe cărările întunecate, imaginația mea se dezlănțuia.

Ceea ce mă înspăimânta cel mai mult erau *Gule Wankulu*¹, dansatorii magici ce trăiau în tenebrele pădurii. Uneori, aceștia apăreau la lumina zilei, executând ceremonii tribale atunci când noi, băieții Chewa², deveneam bărbați. Nu erau oameni adevărați, ni se spunea, ci spirite

¹ *Gule Wankulu* sau „marele dans” este cel mai cunoscut și mai lung dans al organizației secrete Nyau (Masca) al grupului etnic Chewa, în general executat la înmormântări, parastase, inițieri și alte evenimente, cunoscut și ca *pempbero latbu lalikulu la mizimu* („marea rugăciune către strămoșii noștri”) sau *gulu la anamwaliri* („dansul strămoșilor”), care datează probabil din secolul al XVII-lea, iar din 2005 a fost clasificat de UNESCO drept una dintre cele 90 de Capodopere ale Patrimoniului Oral și Intangibil al Omenirii (n. tr.).

² Grup etnic Bantu în Africa Centrală și de Sud, precum și cel mai numeros grup etnic din Malawi (n. tr.).

ale strămoșilor noștri decedați trimiși să pribegească pe pământ. Înfațișarea lor era oribilă: aveau chip și piele de animale, iar unii mergeau pe picioaroange ca să pară mai înalți. Cândva, văzusem unul fugind cu spatele, cățărât pe catalige ca un păianjen. Iar când dansau, se mișcau de parcă purtau în trupurile lor o mie de alți oameni, fiecare unduindu-se în direcție opusă.

Când *Gule Wamkulu* nu dansau, călătoreau prin pădure și prin *dambos*, căutând băieți ca să-i ducă în cimitire. Ce țî se întâmpla acolo, n-am dorit niciodată să aflu. Ori de câte ori am văzut vreunul, chiar și la o ceremonie, am lăsat baltă totul și am fugit. Odată, când eram foarte tânăr, un dansator magic a apărut din senin în curtea noastră. Avea capul înfășurat într-un sac de făină, dar dedesubt se șteau trompa lungă a unui elefant și o gaură căscată în locul gurii. Mama și tata erau la câmp, așa că eu și surorile mele am alergat după un tufiș, de unde l-am urmărit pe dansator înșfăcând găina noastră preferată.

Spre deosebire de *Gule Wamkulu* sau *sing'anga* de la piață, majoritatea vrăjitoarelor și vrăjitorilor nu-și dezvăluiau niciodată identitatea. În locurile unde practicau magia, misterul se găsea din belșug, la fel ca vremea bizară. În Ntchisi, orașul vecin, bărbați fără păr pe cap și la fel de înalți ca arborii mergeau noaptea pe drum. Camioane fantomă se deplasau înainte și înapoi, apropiindu-se rapid cu farurile lor strălucitoare și motoarele ce se turau zgomotos. Și totuși, când luminile treceau în sfârșit, dispăreau și camioanele. Într-unul dintre satele învecinate, am auzit despre un om

care fusese micșorat atât de mult de un vrăjitor, încât soția îl păstra într-o sticlă de Coca Cola.

Pe lângă aruncatul vrăjilor pentru blesteme, adeseori *sing'anga* se băteau unii cu alții. Noaptea, se înghesuiau la bordul avioanelor lor și dădeau târcoale pe cer, căutând copii să-i răpească pentru a-i transforma în soldați. Avioanele de vrăjitoare puteau fi orice: un bol de lemn, o mătură, o pălărie simplă. Și fiecare era capabil să călătorească pe distanțe mari – din Malawi la New York, de pildă – doar într-un minut. Copiii erau folosiți pe post de cobai și trimiși să testeze puterile vrăjitorilor rivali. În alte nopți, *sing'anga* vizitau tabere ale altor copii vrăjitori pentru jocuri de fotbal misterios, unde mingile erau capete umane furate de la oameni în timp ce dormeau.

Întins în pat noaptea, mă speriam atât de tare gândindu-mă la aceste lucruri, încât strigam după tata.

— *Papa!* țipam, chemându-l la ușa mea. Nu pot să dorm. Mi-e teamă!

Tata nu ținea loc pentru magie în viața lui. Pentru mine, acest fapt îl făcea să pară și mai puternic. În calitate de prezbiterian devotat, credea că Dumnezeu – nu amuleta – e cea mai bună protecție.

— Respectă vrăjitorii! îmi spunea el, aranjându-mi pătura. Dar nu uita, William, cu Dumnezeu alături de tine, ei nu mai au putere asupra ta!

Aveam încredere în tatăl meu, dar odată cu vârsta am început să mă întreb care era explicația lui pentru Chuck